

**Regionstyrelsens hälso- och
sjukvårdsutskott****§120****Beslut, Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik
och hälsa - Uppdrag för att minska psykisk ohälsa,
ungdomsmottagningen (Beslut enligt delegation)**
RS200539**Beslut**

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att

- beslutsunderlaget, Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat arbete förebyggande arbete på Ungdomsmottagningen Halland, förs in i den ordinarie budgetprocessen för 2022

Reservation

Lise-Lotte Bensköld Olsson (S) och Jonas Strand (S) reserverar sig till förmån för Lise-Lotte Bensköld Olssons förslag.

Yrkanden

Lise-Lotte Bensköld Olsson (S) yrkar på att

- uppdraget "Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat arbete förebyggande på Ungdomsmottagningen i Halland" startar 1/1 2021
- verksamheten under 2021 finansieras genom utvecklingsmedel avsedda för Hälso- och sjukvård
- verksamheten förs in i den ordinarie budgetprocessen för 2022

Tommy Rydfeldt (L) yrkar bifall till framlagt förslag till beslut. I yrkandet instämmer Mikaela Waltersson (M).

Propositionsordning

Sedan överläggningarna avslutats finner ordföranden att det finns två förslag nämligen framlagt förslag och Lise-Lotte Bensköld Olssons förslag. Ordföranden ställer proposition mellan framlagt förslag och Lise-Lotte Bensköld Olssons förslag och finner att hälso- och sjukvårdsutskottet har beslutat enligt framlagt förslag.

Votering är begärd och ska verkställas.

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

**Regionstyrelsens hälso- och
sjukvårdsutskott**

Votering

Följande voteringsproposition läses upp och godkänns.

Den som vill bifall framlagt förslag röstar ja.

Den som vill bifalla Lise-Lotte Bensköld Olssons förslag röstar nej.

Vid voteringen lämnas tre ja-röster (Tommy Rydfeldt (L), Benny Strandberg (KD) och Mikaela Waltersson (M) och två nej-röster Lise-Lotte Bensköld Olsson (S) och Jonas Strand (S).

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott har beslutat enligt framlagt förslag.

Ärendet

2020-05-05 presenterades "Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa- Uppdrag för att minska psykisk hälsa" för hälso- och sjukvårdsutskottet. Ett utökat uppdrag i enlighet med beslutsunderlaget beräknas till totalt 6 miljoner kronor per år.

För att satsningen ska förbli långsiktig och ge de önskade effekter bör den hanteras i ordinarie budgetprocess för 2022.

Förslag till beslut

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att

- beslutsunderlaget, Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat arbete förebyggande arbete på Ungdomsmottagningen Halland, förs in i den ordinarie budgetprocessen för 2022

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

**Regionstyrelsens hälso- och
sjukvårdsutskott**

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Beslut, Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa - Uppdrag för att minska psykisk ohälsa
- Delegationsbeslut om hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den psykiska ohälsan

Expedieras till

Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Regionkontoret
Hälso- och sjukvård
Camilla Falk
Hälso o sjukvårdsstrateg

Tjänsteskrivelse

Datum	Diarienummer
2020-06-10	RS200539

Regionstyrelsen

Tjänsteskrivelse Beslut, Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa - Uppdrag för att minska psykisk ohälsa, ungdomsmottagningen

Förslag till beslut

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att:

- Beslutsunderlaget, Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat arbete förebyggande arbete på Ungdomsmottagningen Halland, förs in i den ordinarie budgetprocessen för 2022.

Sammanfattning

2020-05-05 presenterades ”Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa- Uppdrag för att minska psykisk hälsa” för hälso- och sjukvårdsutskottet. Ett utökat uppdrag i enlighet med beslutsunderlaget beräknas till totalt 6 miljoner kronor per år. För att satsningen ska förbli långsiktig och ge de önskade effekter bör den hanteras i ordinarie budgetprocess för 2022.

Bakgrund

2018-01-30, § 67, RS180047 gavs ett uppdrag från Regionstyrelsens Arbetsutskott till Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa att ta fram beslutsunderlag på hur ungdomsmottagningen kan genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan hos ungdomar och vuxna. Arbetet ska ske i dialog med Regionstyrelsen.

2020-05-05 presenterades ”Beslutsunderlag från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa- Uppdrag för att minska psykisk hälsa” för hälso- och sjukvårdsutskottet (Bilaga 1).

Beslutsunderlaget lyfter som slutsats att grundläggande förutsättningar för ett lyckat utåtriktat arbete är att det förebyggande, hälsofrämjande arbetet får vara prioritet och väl strukturerat med en röd tråd som genomsyrar ungdomsmottagningarna i Halland. Detta tillsammans med en långsiktig och strategisk plan för verksamhetens koppling till arbetet med modellen En väg in första linjen.

Ekonomiska konsekvenser

Insatserna som finns beskrivna (Bilaga 1) rymmer inte inom Ungdomsmottagningen Hallands nuvarande uppdrag och resurser. Ett utökat uppdrag i enlighet med beslutsunderlaget beräknas till totalt 6 miljoner kronor per år. För att satsningen ska förbli långsiktig och ge de önskade effekter bör den hanteras i ordinarie budgetprocess för 2022.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Regiondirektör

Martin Engström
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

1. RS200539-1 Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat, förebyggande arbete på Ungdomsmottagningarna i Halland.

Styrelsens/nämndens beslut delges

Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa

Datum
2020-03-31

Diarienummer
DNADH200007-2

Ordförandebeslut på delegation från Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa

Delegation – Beslut i ärenden som inte kan anstå till nästa sammanträde med driftnämnden och där beslutanderätten inte har delegerats till annan

Ordförandebeslut

Beslut att föreliggande beslutsunderlag om hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan överlämnas till regionstyrelsen som en del av utvecklingen gällande psykisk ohälsa.

Ärendet

Regionstyrelsen har beslutat (§111/2017) att ge Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa i uppdrag att ta fram beslutsunderlag på hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan hos ungdomar och unga vuxna. Arbetet ska ske i dialog med regionstyrelsen. Från förvaltningen föreligger ett framtaget underlag för dialog med regionstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Beslutsunderlag hur ungdomsmottagningarna kan arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan.

Expedieras till
Regionstyrelsen

Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa

Ann Molander
Ordförande

Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa

Beslutsunderlag hur ungdomsmottagningarna kan arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan

Förslag

Förslaget är att detta beslutsunderlag om hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan överlämnas till regionstyrelsen som en del av utvecklingen gällande psykisk ohälsa.

Ärendet

Regionstyrelsen har beslutat (§111/2017) att ge Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa i uppdrag att ta fram beslutsunderlag på hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan hos ungdomar och unga vuxna. Arbetet ska ske i dialog med regionstyrelsen.

Ungdomsmottagningen Halland har arbetat fram ett underlag som innehåller tre nivåer på insatser. Dessa är gruppverksamhet på ungdomsmottagningarna som den unge själv kan söka sig till för att lindra och/eller förebygga ohälsa, skolinterventioner med utåtriktat arbete riktat till skolklasser samt generella insatser som främst handlar om kommunikation på olika plan för att få till en dialog med ungdomarna. Underlaget från Ungdomsmottagningen Halland bifogas denna skrivelse.

Insatserna som beskrivs i underlaget ryms inte inom Ungdomsmottagningen Hallands nuvarande uppdrag och resurser. Ett utökat uppdrag i enlighet med framtaget underlag beräknas till cirka 6 miljoner kronor i ökade personalkostnader. En konsekvens av ett genomförande enligt underlaget är att det kan bli ett ökat flöde till mottagningarna och behov av fler tider, vilket inte är medräknat i kalkylen. Om insatserna införs är det viktigt att prioriteringen blir långsiktig.

Ambulans, diagnostik och hälsa

Anders Westerberg
Förvaltningschef

Datum
2020-03-13

Att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa genom utåtriktat, förebyggande arbete på Ungdomsmottagningarna i Halland

Ungdomsmottagningen Halland

Ungdomsmottagningar (UM) finns i alla kommuner i Halland och omfattar ungdomar mellan 13-23 år. Idag finns 5 fysiska mottagningar i Kungsbacka, Varberg, Falkenberg, Halmstad och Laholm samt en digital mottagning som täcker hela länet. Bemanningen består av kurator, psykolog, barnmorska samt gynekolog.

Ungdomsmottagningen är en lågtröskelverksamhet vars främsta uppgift är att främja fysisk, psykisk, sexuell och reproduktiv hälsa, på den unges uppdrag. Ett normkritiskt förhållningssätt ska prägla verksamheten. Arbetssättet är främst främjande och förebyggande men mottagningarna ska också erbjuda stödjande och behandlande insatser.

Ungdomar ska erbjudas stöd och ges förutsättningar utifrån sina livsvillkor att göra hälsosamma val av levnadsvanor i övergången mellan ungdom och vuxenliv. Ungdomsmottagningen är ingen remissinstans utan ska ses som ett komplement till övrig hälso- och sjukvård.

Uppdrag psykisk ohälsa

Regionstyrelsen har i beslut om resursfördelning för 2018 beslutat att ge Driftnämnden Ambulans, diagnostik och hälsa i uppdrag att ta fram beslutsunderlag på hur ungdomsmottagningarna kan, genom uppsökande verksamhet, arbeta för att minska den ökande psykiska ohälsan hos ungdomar och unga vuxna.

Regionkontoret har i uppdrag att tillsammans med förvaltningar utveckla och samordna insatser *EN väg in för barn och ungas psykiska hälsa*. En förutsättning för att lyckas med processen *EN väg in i första linje verksamhet* är att samtidigt stärka den lågtröskelverksamhet som ungdomsmottagningen Halland erbjuder och samtidigt med det stärkta samarbetet mellan olika aktörer i samhället runt barn och unga.

Det utåtriktade arbetet består idag huvudsakligen av klassbesök för alla ungdomar i årskurs 8. Utifrån kartläggning så framkommer att ungdomsmottagningen generellt haft en väldigt liten del utåtriktad verksamhet de senaste åren och då naturligt än mindre verksamhet riktad att förebygga psykisk ohälsa. En del gruppverksamhet har förekommit på de olika mottagningarna men vanligtvis varit punktinsatser och inte ingått i den löpande basverksamheten.

Det finns också viss samverkan med för varje mottagning lokala aktörer. Däremot finns ett stort intresse på mottagningarna att ägna sig mer åt det utåtriktade arbetet men när resurserna varit och är begränsade har det utåtriktade arbetet fått stå tillbaka till förmån för grunduppdraget.

Många unga saknar kunskap om vad psykisk ohälsa är och vart de kan vända sig när de mår dåligt. Okunskap om psykisk ohälsa och skam/skuldkänslor hindrar unga från att söka hjälp. Konstruktioner kring maskulinitet gör att personer som definierar sig som killar, i lägre grad pratar om egen psykisk ohälsa och mer sällan söker hjälp (än dem som definierar sig som tjejer)

Utifrån ovanstående, bör det utåtriktade arbetet syfta till att bryta tabut kring psykisk ohälsa, få fler unga att prata om både sin egen och andras ohälsa samt få de unga som behöver professionell hjälp att söka den.

Grundläggande perspektivet

I de dokument som Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten tagit fram på nationell nivå för ungdomsmottagningar framgår att ungdomsmottagningens förebyggande arbete bör utgå från följande perspektiv.

Rättighetsperspektiv

Barnkonventionen har nu blivit lag. Sexuella och reproduktiva rättigheter räknas till de mänskliga rättigheterna. Det innebär att det på en nationell nivå finns en övergripande skyldighet att förverkliga dessa rättigheter genom att främja, skydda och övervaka dem. Diskriminering ska motverkas, lika rättigheter främjas och vård ges med respekt för alla människors lika värde.

Salutogent perspektiv

Fokus på det friska, på styrkor och tillgångar. Göra det möjligt för de unga att öka kontrollen över och förbättra sin hälsa. De flesta ungdomar som vi möter på ungdomsmottagningen befinner sig i den utvecklingsfas som i psykologiska och sociologiska sammanhang benämns adolescensen. En ungdom befinner sig i ett vägsål med en fot i ett förlorat barndomsland och en fot i vuxenvärlden. Det är en omvälvande och spännande tid, men även en tid präglad av sorg, oro och psykisk ohälsa. Man måste vara försiktig med att tolka psykisk ohälsa under ungdomsåren i patologiska termer. Det är en del av utvecklingen med medföljande utvecklingskriser. Symtomen kan vara starka, men kan trots det plötsligt vara borta.

Normmedvetet perspektiv

Att arbeta utifrån ett normkritiskt perspektiv innebär dels att utbilda sig i hur strukturer leder till diskriminering och utanförskap för individer och grupper, dels att undvika att generalisera och ta något för givet i mötet med enskilda.

Ett sådant arbete behöver börja med en granskning av egna värderingar och positioner och en medvetenhet om den egna rollen i mötet med andra.

Ett genomtänkt normmedvetet förhållningssätt innebär möjligheter att utjämna skillnader i hälsa och få fler att uppleva ett bra och respektfullt bemötande. Målet är att alla unga ska känna sig inkluderade och välkomna, att de bemöts och behandlas på ett likvärdigt sätt och får likvärdig tillgång till ungdomsmottagningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning och ålder.

Förutsättningar

Arbetet med att stärka ungdomars hälsa och livsvillkor behöver börja tidigt. Detta för att de själva ska få verktyg att kunna hantera sina liv och stödjas att bli självständiga och kunna göra goda levnadsval. Här har ungdomsmottagningen stora möjligheter att bidra, som en av flera aktörer, som möter unga.

Allt hälsofrämjande och förebyggande arbete som investeras i ungas hälsa och livsvillkor stärker och kan förhindra psykisk ohälsa och på så vis minska de ungas utsatthet. Ungdomsmottagningen ska arbeta för ungdomars delaktighet och inkludering utifrån mångfaldsperspektiv av exempelvis homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer (HBTQ) ungdomar och ungdomar med funktionsvariationer.

Ungdomsmottagningen är till för alla men ändå kommer inte alla. Genom en utökad utåtriktad verksamhet ökar mottagningarnas möjligheter att både vända sig till en bred ungdomsgrupp men också att kunna nå ungdomar, som inte söker sig till mottagningen idag.

Grundläggande förutsättningar för ett lyckat utåtriktat arbete är utifrån erfarenhet att det förebyggande, hälsofrämjande arbetet får vara prioriterat och väl strukturerat med en röd tråd som genomsyrar hela verksamheten vid Ungdomsmottagningarna i Halland.

Genom att göra en tydlig struktur för det utåtriktade arbetet kan det få en mer professionell och evidensbaserad ansats. Det behöver finnas en grundläggande samsyn inom länet för att kunna erbjuda alla en jämlik vård.

Ungdomsmottagningen har ofta arbetat i projekt vilket möjliggjort många stora satsningar men det skapar också en osäkerhet. Målet måste således vara att jobba för att den utåtriktade verksamheten blir en lika självklar del av Ungdomsmottagningens verksamhet. Permanent för att vi ska kunna tänka långsiktigt kring implementering och utvärdering. Genom att kunna arbeta långsiktigt skapas stabilitet och trygghet och man ges också möjligheten att kunna behålla kompetent personal.

Om den utåtriktade verksamheten skall växa är det också viktigt att se till att grundläggande förutsättningar blir uppfyllda. En utåtriktad verksamhet bör växa ett steg i taget och tydligt utvärderas innan man går vidare. En utåtriktad verksamhet på ungdomsmottagningen bör också genomsyras av ett tvärprofessionellt arbete där mottagningens alla yrkeskategorier inkluderas.

Mottagningarna behöver ges verktyg för att kunna genomföra den utåtriktade verksamheten i form av utbildningar, uppföljningar, metodbank med övningar, filmer mm för att kunna uppnå syftet.

Den utåtriktade verksamheten på ungdomsmottagningen måste ständigt utvecklas för att motsvara de ökade behov och krav som ställs från samhället.

Förväntad effekt

Det utåtriktade och förebyggande arbetet enligt förslaget i detta material förväntas leda till att:

- Öka kunskapen bland unga kring psykisk o-/hälsa och bryta tabun kring psykisk ohälsa.
- Öka ungas självkänsla och stärka självinsikten, för att därigenom öka ungas förmåga att fatta medvetna, ansvarstagande beslut som rör den egna hälsan och sexualiteten.
- Öka kunskapen om samhällets hjälpinstanser, inklusive ungdomsmottagningen, och få de unga som behöver professionell hjälp att söka den. Få alla unga att känna att ungdomsmottagningen är för dem.
- Ungdomsmottagningen i större utsträckning skall befinna sig på de ungas arenor och där synliggöra psykisk ohälsa. Detta kan bidra till ökad kunskap och minskad stigmatisering samt möjlighet att tidigare kunna upptäcka psykisk ohälsa och erbjuda tidiga insatser.
- Höja medvetenheten kring samtycke och allas rätt till kroppslig integritet för att därigenom minska övergrepp och kränkningar.
- Bidra med att sprida saklig kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) (exempel: slidkrans, kvinnlig könsstympning, mens, sexuellt överförbara infektioner (STI), befruktning/graviditet, preventivmedel, ömsesidighet, jämställdhet/ könsroller, samtycke, HBTQ samt lagar och regler som rör SRHR).
- Synliggöra och ifrågasätta begränsande och destruktiva normer som rör maskulinitet, för att därigenom bland annat öka killars och unga mäns benägenhet att söka vård för psykisk ohälsa, ta ansvar för prevention samt minska mäns våld mot kvinnor.

Struktur och innehåll

Förslag på struktur är att det utåtriktade arbetet delas upp i tre nivåer presenterade nedan.

Nivå 1 - Riktade grupper

Med riktade grupper avses olika former av gruppverksamhet på Ungdomsmottagningen som den unge själv kan söka sig till för att lindra och/eller förebygga ohälsa.

I dagsläget pågår ingen organiserad form av gruppverksamhet. Det har tidigare funnits olika försök med varierat resultat. Grupperna har aldrig över tid ingått i mottagningarnas basverksamhet. Då det i dagsläget inte finns någon pågående verksamhet är det också svårt att utan vidare undersökning eller behovsinventering kunna avgöra vilken gruppverksamhet som skall bedrivas och prioriteras.

Samtidigt finns ett stort intresse för att bedriva gruppverksamhet. Det ger också möjlighet för fler ungdomar att få stöd av ungdomsmottagningen.

Vid samtal med personal på mottagningarna framkommer att av de ungdomar som söker till ungdomsmottagningen tillhör problem med stress, ångest, nedstämdhet några av de vanligaste sökorsakerna. Andra undersökningar kring ungdomar och psykisk ohälsa visar samma sak. Det är därför viktigt att prioritera gruppverksamhet som är applicerbart vid en bredd av problematik.

Förslaget är därför att till en början satsa på gruppverksamhet som gör just detta men att senare kunna utveckla gruppverksamhet som kanske riktar sig mot mindre grupper som homosexuella, bisexuella, transpersoner och queera (HBTQ), Unga män, sexuellt utsatta med flera.

Insats gruppverksamhet

Mindfulness

Syfte

Att ge unga möjlighet till ökad förståelse för sig själva och förmåga att hantera vardagen/svårigheter på fungerande sätt. De unga uppmuntras att stanna upp, uppmärksamma vad de tänker/känner/förnimmer och ta ställning till hur de vill hantera det. Målet är också att minska stress, ångest och nedstämdhet.

Omfattning

- 4 tillfällen à 2 timmar (8 timmar per grupp)
- Nya grupper löpande under terminen
- 2 personal per grupp (1 samtalspersonal + 1 barnmorska)

Förutsättningar

- Utbildning till Mindfulnessinstruktör via Mindfulnesscenter - 6 heldagar.
- Utbilda personal löpande så att kompetensen finns på samtliga mottagningar. Mindre sårbart om flera har kompetensen.
- 1 förberedelsedag för personal från samtliga mottagningar som gått utbildning inför första gruppstart för att förbereda material.
- Marknadsföring såsom affischer att exempelvis sätta upp på skolor, mottagning mm och information på hemsida och i sociala medier.
- Efter avslutad grupp är det också viktigt att verksamheten utvärderas för att säkerställa att verksamheten ständigt utvecklas och anpassas.

Nivå 2 - Skolinterventioner

Det utåtriktade arbetet riktat mot skolklasser syftar till att ungdomar ska få ökad kunskap om grundläggande hälsofrågor som hör till ungdomstiden, känna till var ungdomsmottagningen finns och ha vetskap om vad de kan få hjälp med på mottagningen. Det är viktigt att ungdomar känner förtroende för ungdomsmottagningen och är trygga i att vända sig dit om behov uppstår. Utåtriktat arbete mot skolorna är en viktig kanal utifrån att vi här når en större bredd ungdomar. Det finns också en stark önskan från skolor om ett nära samarbete.

I dagsläget erbjuds samtliga åttondeklassare ett informativt besök på ungdomsmottagningen.

Det behöver skapas en uppdaterad rutin kring klassbesöken för att ge ökad samsyn mellan mottagningarna och att alla ska erbjudas en jämlik vård. Behöver uppdateras regelbundet för att vara aktuell. Som komplement bör särskilda dokument finnas som rör särskolegrupper och språkintröktion. Goda exempel bör samlas i metodbank för alla att ta del av.

Insats skola

Information elever och föräldrar åk 5/6.

Information till elever och vårdnadshavare där vi informerar om Ungdomsmottagningens verksamhet och lyfter fram umo.se som en god källa till information rörande sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) och psykisk ohälsa.

Syfte

Att ge ungdomar/vårdnadshavare möjlighet till information om den verksamhet som bedrivs på ungdomsmottagningen för ökad kunskap kring tonårsutveckling och förbättrad möjlighet att kunna få stöd tidigt, normalisera tonårsutveckling. Ge aktuell kunskap kring preventivmedel.

Omfattning

- Information till samtliga vårdnadshavare/elever till elever i årskurs 5/6. Grundläggande information om vad som händer i puberteten och vilken verksamhet ungdomsmottagningen kan erbjuda för att stötta under denna period. Informationen kan exempelvis ges genom klassbesök, inbjudan till ungdomsmottagning eller på annat sätt.
- Öppet hus på ungdomsmottagningen erbjuds vid ett tillfälle varje höst.

Förutsättningar

- Sammanställning av informationsblad, bör uppdateras regelbundet med aktuella kontaktuppgifter.
- Kontakt med skolor för att utforma lämpligt koncept.

Klassbesök 8:e klasser

Syfte

Att ge grundläggande information om ungdomsmottagningen, sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) och psykisk hälsa.

Omfattning

- Erbjudande om att komma på klassbesök skickas ut till samtliga åttondeklasser i regionen. Respektive ungdomsmottagning gör utskick och bokningar.
- Även klasser i särskolan skall inkluderas och ges samma möjlighet.

Förutsättningar

- Grundläggande rutin för klassbesöken skapas, uppdateras regelbundet. Inkludera metodmaterial att använda sig av och goda exempel. Det är samtidigt viktigt att varje mottagning utifrån sina arbetssätt ges viss frihet i att själva utforma.
- Särskilt material för att kunna möta upp elever i särskolan bör utvecklas för att alla skall ges samma möjlighet till information.
- Elever i språk introduktionsklasser har genom ett pågående projekt erbjudits informationsträffar. Det är viktigt att titta på förutsättningar för att kunna fortsätta driva det utan nuvarande projektledare. Särskilt metodmaterial bör sammanställas för att kunna fortsätta hålla information.

Gymnasiet

Syfte

Öka kunskap hos unga kring psykisk hälsa/ohälsa, sexuell och reproduktiv hälsa.

Insats skola
<p>Omfattning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Möjlighet för personal att delta på gymnasiemässor, elevhälsodagar mm. 4 heldagar per år. • Finnas på plats på gymnasieskolorna regelbundet. <p>Förutsättningar</p> <p>Utöver renodlad information, föreslås att ungdomsmottagningen använder sig av små interventioner för att inbjuda till samtal om psykisk ohälsa. Förhoppningen är att samtalen bland annat kan synliggöra vanliga känslor förknippade med psykisk ohälsa samt normer som hindrar prat om psykisk ohälsa.</p>
<p>Elevhälsopersonal</p> <p>Syfte</p> <p>Underlätta samarbete och kommunikation mellan skola och ungdomsmottagning. Se till att skolpersonal har uppdaterad information om sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR) och psykisk hälsa. God samverkan med våra vårdgrannar. Informera vårdgrannar så att vi får rätt ungdomar.</p> <p>Omfattning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erbjud informationsträff vid ett tillfälle varje höst, 2 h. • Skicka ut informations varje höst kring ungdomsmottagningens uppdrag och vilken verksamhet vi kan erbjuda samt kontaktuppgifter. • Erbjud konceptet Dubbelt skydd till skolhälsopersonal. <p>Förutsättningar</p> <p>Tid för sammanställning av informationsbrev samt att hålla det uppdaterat.</p>

Nivå 3 - Generella insatser

De generella insatserna grundar sig främst i kommunikation på olika plan. Att utveckla en visuell kommunikation som tilltalar våra ungdomar är en viktig del i att arbeta med tillgänglighet. En grafisk profil som tilltalar och som ungdomar känner igen. Man vet att det är ungdomsmottagningen som är avsändaren.

Vi behöver utveckla ett koncept för kommunikationen kring Pride och skolbesök. En guide som beskriver hur vi ska agera och vad vi ska säga vid utåtriktad verksamhet.

Huvudmålet är alltid att få till en dialog med ungdomarna. Relevant att ifrågasätta om utdelningen av kondomer är bästa sättet att skapa avsedd dialog eller om andra aktiviteter skapar fler och bättre kontaktytor och således större möjlighet till förebyggande arbete.

Kommunikation är viktig och vi behöver skapa större kännedom och kunskap om vår verksamhet genom att samordna verksamheten och bedriva den enhetligt över hela regionen. Vi behöver också jobba för att nå våra ungdomar genom de digitala kommunikationskanaler som de själva använder.

Insats generell
<p>Kommunikation/Varumärke/Grafisk profil</p> <p>Syfte Skapa större kännedom och kunskap om vår verksamhet. Det gör det lätt för unga att känna igen oss och förstå vad vi står för. Materialet ska bjuda in ungdomar till dialog med tydlig avsändare.</p> <p>Omfattning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skapa en egen grafisk profil likt HälsUM i Göteborg. • Skapa mallar att använda sig av vid kommunikation. • Utveckla ett färdigt kit att ta med ut vid besök på exempelvis skolor - färdigpackad rullväska med roll-up mm. • Utveckla vad vi skall ha för give-aways och vad syftet med dem är. • Skapa ett relevant informationsmaterial som riktar sig till våra ungdomar. • Utveckla användandet av sociala medier såsom Instagram och Facebook.
<p>Större evenemang Möjlighet till deltagande i evenemang såsom Pride, lokala evenemang, festivaler mm.</p>
<p>Samverkan Utveckla lokal strukturerad samverkan med t ex skola, socialtjänst, En väg in för ungas psykiska ohälsa, polis, idrottsföreningar, rfsl, lokala organisationer, bibliotek med flera.</p>
<p>Uppsatsskrivande Samarbete med universitet/högskola för att undersöka/utvärdera vår verksamhet. Men också med gymnasieskolan för att sprida kunskap kring psykisk ohälsa och sexuell och reproduktiv hälsa (SRHR)</p>
<p>Gemensam metodbank Utvecklandet av en gemensam metodbank med goda exempel relevant för vår verksamhet.</p>

Vidareutveckling av det utåtriktade arbetet

Förslagen i denna rapport visar på de stora möjligheter som finns, att vid ökade resurser, inom ramen för Ungdomsmottagningarna utveckla det förebyggande hälsofrämjande arbetet. Personalen inom ungdomsmottagningen är en fantastisk resurs med gedigen kunskap om ungdomar och ungdomstiden.

Det finns mycket att fortsätta utveckla efter att man skapat en grund för det utåtriktade arbetet. Vi måste vidare fråga oss vad vi vet om ungas hälsa, vad är behoven? Det behöver finnas fog för de insatser som föreslås. Mer tydligt involvera ungdomar i utvecklandet av insatser. Detta skulle exempelvis kunna göras genom fokusgrupper.

Avslutningsvis hoppas vi att, om resurser ges ungdomsmottagningen att kunna jobba enligt förslaget i denna text, vi ska få en tydlig prioritering av det utåtriktade förebyggande arbetet på ungdomsmottagningarna i Halland. Att vi också skall kunna skapa en långsiktig, sammanhållen strategisk plan för verksamheten med koppling till verksamhetens och regionens övergripande mål som arbetet med *En väg in för barn och ungas psykiska ohälsa*.

Om verksamheten permanentas gör det att insatserna kan fortgå, men även det viktiga utvecklingsarbetet som krävs för att bibehålla hög kvalitet i det förebyggande arbetet. Det mest betydelsefulla med allt detta, är att unga människor i Halland erbjuds olika insatser över tid (inte bara tillfälliga punktinsatser), att innehållet är av hög kvalitet och att särskilda satsningar kan göras gentemot riskgrupper för att på sikt uppnå jämlik vård i regionen.

Ekonomisk kalkyl

För att genomföra det utåtriktade och förebyggande arbetet vid ungdomsmottagningarna i Halland som har beskrivits ovan behövs 400 procent kurator motsvarande cirka 3 miljoner kronor och 400 procent barnmorska motsvarande cirka 3 miljoner kronor.

Ovan resursförstärkning skulle även ge möjlighet till de fysiska ungdomsmottagningarna i Halland kan starta upp bokningsbara tider till digital mottagning.

Ungdomsmottagningen Halland

Catrina Johansson
Verksamhetschef